

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNDE
YAŞANAN SORUNLARIN ARAŞTIRILARAK
ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN
BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS
ARAŞTIRMASI KOMİSYONU (10/5, 6, 8, 22, 58)
TUTANAK DERGİSİ**

**6'ncı Toplantı
15 Şubat 2024 Perşembe**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- Komisyonun yaptığı çalışmalara ilişkin basın toplantısı

**BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNDE YAŞANAN SORUNLARIN
ARAŞTIRILARAK ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA
KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU (10/5, 6, 8, 22, 58)**

●
6'ncı Toplantı

15 Şubat 2024 Perşembe

●
I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Balıkçılık ve Su Ürünleri Sektöründe Yaşanan Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 11.32'de açıldı.

Komisyonun yaptığı çalışmalara ilişkin basın toplantısı yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 12.58'de toplantıya son verildi.

15 Şubat 2024 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.32

BAŞKAN: İsmail Emrah KARAYEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Nazım ELMAS (Giresun)

SÖZCÜ: Barış KARADENİZ (Sinop)

KÂTİP: Hilmi DURGUN (Antalya)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Balıkçılık ve Su Ürünleri Sektöründe Yaşanan Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonumuzun toplantısını açıyorum.

II.- ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- Komisyonun yaptığı çalışmalara ilişkin basın toplantısı ()*

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Bugün Komisyonumuzun son toplantısını gerçekleştiriyoruz. Bu toplantı kapsamında sizlerle Komisyonumuzun çalışmalarını detaylıca paylaşmak istiyorum ve devamında da basın mensuplarımızın soruları olursa onlara Komisyon olarak cevap verelim, daha detaylı açılmasını istedikleri hususları belirtelim istiyorum.

Komisyonumuz dinlemeleri gerçekleştirdikten sonra çok ciddi bir saha çalışması yaptı. Bu çalışmalar kapsamında Komisyonumuzun toplam net çalışma süresi -yani yolda geçen süreler çıkmış hâlde- yüz seksen dokuz saat kırk üç dakikadır. En uzun çalışmamızı Karadeniz Bölgemizde 9/12/2023 tarihinde on üç saat olarak gerçekleştirdik. Daha sonra on iki saat, on saat, on bir saat, dokuz saat, sekiz saat gibi tekrarlayan sürelerde çalışmalarımız mevcut. Bu çalışmalar kapsamında Komisyonumuz sahada toplam 11 bin kilometre yol katetti ve Komisyonumuzda 2 bin sayfanın üzerinde tutanak tutulmuş oldu. Bu sayılar Komisyonumuzun çalışma temposunu göstermesi açısından bence son derece kıymetli. Gerçekten bütün milletvekillerimizle birlikte, bütün partileri temsil eden milletvekillerimizle birlikte son derece verimli ve uyumlu bir çalışma gerçekleştirdiğimize inanıyorum. Bu çalışmalarımız neticesinde de inşallah hep birlikte gene bir yol haritası, sektörle ilgili önemli hususlara çözüm üretecek bir rapor ortaya koyacağımızı buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Şimdi sizlerle bu yüz seksen dokuz saat kırk üç dakikalık -düz hesap yüz doksan saatlik çalışmamızın ve 2 bin sayfa tutanağın, 11 bin kilometre yolun kısa hikayesini, bu sürede neler yapıldığını kısaca paylaşmak istiyorum.

Komisyonumuz özellikle Mecliste yaptığı çalışmalarda paydaşlarla bir araya geldi. Gene devamında ilk önce Tarım Bakanlığında Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğüyle bir araya geldik, sürecin ne olduğunu, nasıl olduğunu, Bakanlık tarafından konunun nasıl değerlendirildiğini ve Bakanlık tarafından nasıl görüldüğünü onlardan dinledik. Daha sonra 2'nci Toplantımızda Su Ürünleri Yetiştiricileri Üretici Merkez Birliği (SUYMERBİR), Deniz Ürünleri Avcıları Üreticileri Merkez Birliği (DEMBİR) ve Su Ürünleri Kooperatifleri Merkez Birliği (SÜR-KOOP) temsilcilerini dinledik. Bu sayede genel itibarıyla sektörün bütün paydaşlarının üst kuruluşlarının başkan ve yöneticilerinin

(*) 1/12/2023, 2/12/2023, 3/12/2023 tarihli İzmir ve Muğla; 7/12/2023, 8/12/2023, 9/12/2023, 10/12/2023 tarihli Kastamonu, Sinop, Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon; 29/12/2023, 30/12/2023 tarihli Van; 9/1/2024, 10/1/2024, 11/1/2024 tarihli Çanakkale, Balıkesir, Bursa, Yalova, Kocaeli; 19/1/2024, 20/1/2024, 21/1/2024 tarihli İstanbul; 9/2/2024, 10/2/2024, 11/2/2024 tarihli Kayseri, Mersin, Adana çalışma ziyaretleri toplantı tutanakları tutanağa eklidir.

sektörle ilgili görüşlerini almış olduk, beklentilerini öğrenmiş olduk. Daha sonra gene “su ürünleri” dediğimizde su temel olduğu için Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Su Yönetimi Genel Müdürlüğüyle bir araya geldik bir sonraki toplantımızda. Onların süreçle ilgili yaptığı çalışmaları ve konuyla ilgili bize aktaracağı hususları dinledik.

Tabii, toplantılarımızda defaatle dile getirildi, “balıkçılık” dediğimizde hem yetiştiricilik hem de avcılık anlamında özellikle balıkçı barınaklarının temel hususlardan biri olduğunu gördük ve balıkçı barınakları konusunda özel bir toplantı yaptık; balıkçı barınaklarının statüsü, durumu, bu konuyla ilgili bakanlıkların yaptığı çalışmalarla ilgili bakanlık temsilcileriyle bir araya geldik. Gene, bu toplantı kapsamında Su Ürünleri Genel Müdürlüğünü, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığından Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğünü, Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğünü dinledik. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlı gene konuyla ilgili olması hasebiyle Milli Emlak Genel Müdürlüğünü, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğünü, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünü ve bu kapsamda Kıyı Alanları Dairesi Başkanlığını dinledik. İçişleri Bakanlığına bağlı konuyla ilgili olması nedeniyle, İller İdaresi Genel Müdürlüğü ile Sahil Güvenlik Komutanlığı bu kapsamda dinlendi. Gene, TÜBİTAK’ın Tarım Bakanlığıyla beraber yaptığı bir çalışma olması hasebiyle TÜBİTAK yetkililerini de özellikle balıkçı barınaklarıyla ilgili yapılan proje kapsamında dinledik; son derece detaylı ve bütüncül bir çalışma olduğunu hep birlikte gördük ve rapor yazım aşamasında da TÜBİTAK’ın bu projesinin bize hem veri hem de katkı sağlaması konusunda hemfikir olduk.

Evet, daha sonra saha çalışmalarımıza hızlı bir şekilde başladık. İlk çalışmalarımız 1-3 Aralık 2023 tarihleri arasında İzmir ve Muğla’da gerçekleşti. Ege Bölgesi’nde başlamış olduk çalışmalarımıza. Türkiye’deki bütün su ürünleri fakültesi dekanları ve akademisyenleriyle Ege Üniversitemizin ev sahipliğinde İzmir’de bir araya geldik. Burada yaptığımız çalışmalar kapsamında size, gittiğimiz yerlerde gelen talepler, ortaya çıkan hususlar olmak üzere, kısa kısa da bilgi vereceğim. Burada özellikle ifade edilen hususların yanında, su ürünleri mühendisleriyle ilgili bir genel yetki kanunu talebinin ortaya çıktığını, dekanlarımızdan böyle bir talebin geldiğini gördük. Gene İzmir çalışmalarımız kapsamında Karaburun, Urla, Güzelbahçe’de balık çiftliklerini, kuluçkahaneleri, balıkçı barınaklarını ziyaret ettik. Burada özellikle denizlerdeki yetiştiricilerin karada yapılan çalışmalarla ilgili lojistik ihtiyaçları olduğunu ve bu lojistiğin karşılanması amacıyla özellikle iskeleler ve limanlar gibi araçlarını, gemilerini yansıtabilecekleri alanlara ihtiyaç duyduklarını bizlere ifade ettiler.

Tabii, bu denizlerdeki yetiştiricilik, ağ kafeslerinin, aynı zamanda turizm alanı olması hasebiyle, turizm alanlarıyla da çakışması hasebiyle bu konunun Turizm Bakanlığıyla da ilgili olduğunu burada sektör paydaşlarından dinlemiş olduk. Ziraat Bankası’na yetiştiricilere, üreticilere ve avcılara tanınan finansman konusunda, bu finansmanın biraz daha arttırılmasıyla ilgili talepler geldi.

Daha sonra, Güllük’te, Muğla Milas’ta Güllük Körfezi’nde bir balıkçı barınağı ve bu kapsamda gene yetiştiricileri, çiftlikleri ziyaret etmiş olduk. Burada da gene bir balıkçı barınağına ve bir iskeleye ihtiyaç olduğunu bize ifade ettiler. Gene, yetiştiricilerin bize burada ifade ettiği hususlardan bir tanesi de yetiştirilmiş olan balıklara, çupra ve levrek gibi denizlerde yetiştirilmiş olan, ağ kafeslerde, çiftliklerde yetiştirilmiş olan balıklara karşı kamuoyunda “Deniz balığı mı, çiftlik balığı mı?” sorusuna sebep olan bir ön yargının olduğunu, bu ön yargının aslında çok da sağlam bir temelinin olmadığını çünkü kendilerinin bu yetiştirilen balıkları dünyanın çeşitli ülkelerine ihraç ettiklerini, uluslararası kriterlere uygun olmaması durumunda, sağlık açısından herhangi bir sıkıntısının söz konusu olması durumunda bu ihracatı yapamayacaklarını ifade ettiler. Dolayısıyla -yeri gelmişken ifade etmek lazım-

genel olarak balık tüketimiyle ilgili bir kampanyanın, balık tüketiminin artırılmasıyla ilgili bir talebin yanında özellikle çiftlik balıklarıyla ilgili, bir ayırım gözetmeden bunların da teşvik edilmesiyle ilgili bir talep geldi.

Gene, Milas'ta Avşar Ovası'nda toprak havuzlarda yetiştiricilik yapan balıkçılarımızla, yetiştiricilerimizle bir araya geldik. Burada denizdekinden farklı olarak yer altından çıkan tuzlu suyla kıyıda, toprak havuzlarda granyöz ve çeşitli farklı türlerin, su ürünlerinin yetiştiriciliğinin yapıldığını gördük. Onların da daha çok küçük aile işletmeleri olduğunu, daha küçük işletmeler olduğunu ve bu işletmelerin enerji maliyeti gibi... Çevre Bakanlığından özellikle talep edilen, belli aralıklarla yapılması gereken çeşitli tahliller gibi, bunların biraz daha kolaylaştırılmasını, belki bölgesel -her çiftlik için ayrı ayrı değil, bölgesel- olarak yapılmasını talep ettiler. Onlar da gene aynı şekilde, yetiştiricilikte bu balıkların ihracata gittiğini, iç piyasada satılsa da belli kontrollerden geçtiğini dolayısıyla sağlıklı ürünlerin, zaten balık olması, canlı olması hasebiyle belli bir koşulun altında sağlıklı ortamda yaşayamayacağını ve çok hızlı bir şekilde balıkların özellikle öldüğünü, dolayısıyla kendilerinin bu konuya mecburen hassasiyet gösterdiklerini belirterek kendi üzerlerinden bu yükün de kısmen alınmasını talep ettiler.

Tabii, orada alternatif türleri gördük, yetiştirilen alternatif türleri gördük. Alternatif tür yetiştiriciliği bizim açımızdan, Türkiye açısından son derece önemli çünkü baktığımızda avcılıkla istihsal edilen balıkların dışında çupra ve levreğin piyasada ağırlıklı olduğunu ve son dönemde özellikle "Türk somonu" diye ifade ettiğimiz, Karadeniz'de yetiştirilen Türk somonunun ağırlıklı olduğunu, onun dışındaki türlerin çok bilinmediğini veya çok yetiştirilemediğini gördük. Bunlarla ilgili, karides olsun, granyöz olsun veya diğer çeşitleri gittiğimiz diğer yerlerde de gördük. Mesela Çanakkale'de kalkan yetiştiriciliği yapıldığını gördük; bu önemli bir husus, sevindirici bir husus. Dolayısıyla bunların çeşitlerinin artırılması konusunda da bu çeşitlerin artırılmasıyla ilgili de bir destek talepleri oldu.

Evet, gene, ziyaret ettiğimiz birçok yerde bu taleple karşılaştık, ziyaret ettiğimiz balıkçı barınaklarında, limanlarda, özellikle belli bir tarihten önce yapılan balıkçı barınaklarının ve limanların ağızlarının yönünün yanlış olması, mimari olarak yanlış metotla yapılmış olması nedeniyle zaman içerisinde iklimsel değişiklikler ve çeşitli etkilerle bir kısmının zarar gördüğünü, bir kısmının da kumla dolduğunu -özellikle Karadeniz Bölgesi'ndekileri anlatırken belki birkaç kere dile getireceğiz- Karadeniz Bölgesi'ndeki birçok balıkçı barınağının dolduğunu ve yeniden derinleştirme çalışması yapılması gerektiğini ifade ettiler bize, böyle talepler oldu.

Gene, balıkçı barınakları konusunda bir imar sürecinin, bir imar sıkıntısının olduğu, imar planlarında bunların yerlerinin belli olmadığı ve bu konuda bunların da zorluklara sebep olduğu, bu sürecin çözülmesi gerektiği bize ifade edildi.

Tabii, paketleme tesislerini, yem fabrikalarını, balık işleme tesislerini de ziyaret etmiş olduk. Ziyaret ettiğimiz, saha çalışması kapsamında gittiğimiz bu tesislerde gerçekten dünya çapında güzel tesislerle karşılaştık ve son derece modern, son derece temiz tesislerle karşılaştık; bunların ve diğer bütün tesislerin sürekli şekilde kontrol edilip edilmediğini de özellikle sorduk. Gene, orada bize ifade edilen hususlardan bir tanesi, bunların da belli standartlarda olması gerektiği çünkü burada işlenen balıkların büyük bir kısmının ihracata gittiğini... Biliyorsunuz, Avrupa'da Türkiye özellikle çupra ve levrek konusunda önde gelen tedarikçilerden bir tanesi ve Avrupa Birliği standartlarına uygun şekilde, soğuk zincir kapsamında, bu soğuk zincir bozulmadan işlenmesi ve teslim edilmesi gerektiğini, bunda da Türkiye'nin önemli bir ilerleme katettiğini, belli bir seviyede olduğunu bize ifade ettiler.

Tabii, gene yem, balık yemi gittiğimiz yerlerde bize ifade edilen, özellikle hem karada olsun hem denizde olsun maliyet itibarıyla bize ifade edilen önemli hususlardan bir tanesi. Burada yemlerin döviz üzerinden fiyatlandırılması nedeniyle ciddi bir kur riskinin de olduğu süreç içerisinde bize ifade edilmiş oldu.

Gittiğimiz her yerde -daha sonra da açıklayacağım- istişare toplantılarında bulunduk. Sadece sahada gördüğümüz, gittiğimiz yerdekilerle görüşmedik; bütün paydaşları, bizim ziyaret edemediğimiz yerlerdeki ve çevre illerdeki bütün paydaşları istişare toplantılarına davet ettik. Bu kapsamda, hem İzmir’de hem Muğla’da istişare toplantılarımızı da gerçekleştirmiş olduk.

Ege Bölgesi çalışmalarımız bittikten sonra Karadeniz Bölgesi’ndeki çalışmalarımıza başladık. 7 ve 10 Aralık 2023 tarihleri arasında Karadeniz’deki çalışma ziyaretimize başladık. Bu ziyaretimiz kapsamında Kastamonu, İnebolu, Sinop, Giresun, Görele, Ordu, Ünye, Terme, Samsun, Sürmene, Trabzon, Çarşıbaşı, Vakfıkebir’de çalışmalar gerçekleştirdik. İnebolu’daki ziyaretimiz, gerçekten, hem Kastamonu’da hem İnebolu’da ciddi bir ses getirdi. İnebolu’da böyle bir çalışma ziyareti için milletvekillerimizin, Komisyon üyelerinin topluca oraya gelmiş olması İnebolu’daki paydaşları çok sevindirdi, bize bunu defaatle dile getirdiler. Bu vesileyle bu çalışmalar kapsamında bize çalışmalarımızı kolaylaştırdıkları için Komisyon üyemiz olan veya olmayan gittiğimiz illerdeki bütün milletvekillerimize de hassaten teşekkür etmek istiyorum. Diğer bütün paydaşlarla birlikte resmî yetkililere, Bakanlık temsilcilerine, valilere de gene teşekkür etmiş oluyoruz.

İnebolu’da Sanayi ve Ticaret Odası ve diğer paydaşlarla görüştük. Bölgede, özellikle Karadeniz’de biraz önce ifade ettiğimiz gibi “Türk somonu” diye ifade ettiğimiz Türk somunu yetiştiriciliğinin artması, yeni yetiştiricilik alanlarının aranıyor olması, yeni yetiştiricilik alanlarının da talep ediliyor olması nedeniyle, Kastamonu’da -Kastamonu Vekilimiz Fatma Hanım da burada- özellikle o bölgede yeni yetiştiricilik alanlarının açılmasıyla ilgili ciddi bir talep var. Burada, diğer alanlarda, diğer illerde olduğu gibi, Kastamonu da önümüzdeki süreçte bu konuda öne çıkacak illerden biri olabilir diye görüyoruz.

Daha sonra, Sinop’ta, Sinop balıkçı barınağında incelemelerde bulunduk, Ticaret Odasında istişare toplantısı gerçekleştirdik. Türk somonu üretiminin Sinop’ta hızla arttığını bize ifade ettiler ve bunun daha da artacağını, potansiyelin daha fazla olduğunu ifade ettiler. Burada Demirci Köyü Balıkçı Barınağı’nı yerinde inceledik, burada balıkçı barınağıyla ilgili altyapı ve üstyapı çalışmaları konusunda çeşitli talepler... Tabii, bizim Karadeniz Bölgesi saha çalışmalarımızdan hemen önce Karadeniz Bölgemizde ve Marmara Bölgemizde ciddi hasara sebep olan, belki Türkiye’nin son yıllarda karşılaştığı büyük fırtına vardı. Dolayısıyla fırtınanın hemen sonrasında, çok yakın bir zamanda bu ziyaretleri gerçekleştirmiş olduk ve orada balıkçı barınaklarında, limanlarda, teknelerde ve bölgede fırtınanın meydana getirdiği hasarı da bire bir müşahade etme imkânımız oldu.

Balıkçılarımızın gene, mazot veya yakıtlardan alınan ÖTV’yle ilgili talepleri var. Biraz daha yakıt konusunda kendilerine uygun başka neler yapılabilir, bunun değerlendirilmesini talep ediyorlar. Tabii, büyük balıkçılar, 12 metre üstü tekneler ve 12 metre altı teknelerin talepleri birbirlerinden farklılaşıyor ama burada çeşitli araçlarla ilgili, av araçlarıyla ilgili de talepler geldi. Derinliklerle ilgili, derinliklerin yeniden düzenlenmesiyle ilgili talepler de bu kapsamda bize gelmiş oldu. Tabii, özellikle hemen bu aşamada talep geldiği için ifade etmek istiyoruz; hamsi avcılığı Karadeniz’in, Türkiye’deki balık avcılığının da aslında belkemiği. En çok avlanan balık hamsi. Dolayısıyla hamsi boylarıyla ilgili farklı talepler geldi. Genel itibarıyla, avlanan balık boylarının düşürülmesiyle ilgili talepler de geldi, bu boyların artırılmasıyla ilgili talepler de geldi. Tabii, birbiriyle mütenakız bu tip taleplerle ilgili, akademisyenlerin başta olmak üzere görüşlerini alıp, hangisinin doğru olduğunu tespit

edip Komisyon olarak doğru neyse onu raporumuza geçirmek istiyoruz; böyle bir çalışma yapmak istiyoruz çünkü gittiğimiz yerlerde birbiriyle, işte, bu balık boylarında olduğu gibi birbirine zıt talepler var. Bu, yöresel olabilir, dönemsel olabilir, farklı sebeplerle olabilir. Herkesin kendisine göre gerekçeleri de var, onlar da gene tutanaklarda var ama bu ayrı bir değerlendirme konusu. Dolayısıyla biz Komisyon olarak doğrusu neyse onu ortaya koyma kararlılığıyla hareket edeceğiz.

Terme Balıkçı Barınağı'nda istişare toplantısı gerçekleştirildi. Deniz salyangozu ve çaça avcılığıyla ilgili burada bize talepler geldi. Karadeniz'de deniz salyangozu avcılığı önemli. Özellikle çaça balığının balık unu, balık yağı fabrikalarına verildiği, bununla ilgili bir düzenleme yapılması gerektiğiyle ilgili bir talep de geldi. Çünkü "çaça" diye isimlendirilen balık aslında insan tüketimi için değil, insanlar çaça tüketmiyor. Dolayısıyla aslında balık yemi, balıkların büyürken yemlendikleri ve balıkların kendi ortamlarında yemi olan bir balık. Dolayısıyla bunun muhafaza edilmesinin, balık türünün devamının ve sürecin devamı, sürdürülebilirliği açısından son derece önemli olduğu bize ifade edildi. Gene, yöresel olarak özellikle Karadeniz Bölgesi'nde -farklı bölgelerle de karşılaştırdık- çayların etrafında -Terme'de Terme Çayı'yla ilgili bir ifade oldu- taşıdığı alüvyonların balıkçı barınaklarını doldurduğu, bunlarla ilgili yeni tekniklerin, balıkçı barınaklarıyla ilgili düzenlemelerin yapılması talep edildi.

Daha sonra Ünye Limanı'nda inceleme ve istişare toplantıları gerçekleştirildi. Burada bize özellikle kaçak trol avcılığı konusunda şikâyetler geldi, kaçak trol avcılığıyla daha çok mücadele edilmesi konusunda talepler geldi ve ihtiyaç duyulan balıkçı barınaklarının çevrede yapılmasıyla ilgili talepler geldi.

Ordu'da Altınordu Kumbaşı Su Ürünleri Kooperatifinde toplantı gerçekleştirildi. Burası tabii, aynı zamanda bir balıkçı barınağı. Burada bize Gülyalı, Kışlaönü, Kacalı, Kumbaşı Balıkçı Barınakları'nda dip taraması yapılarak barınakların derinleştirilmesi gerektiği çünkü ciddi bir sığlaşmanın olduğu ifade edilmiş oldu. Gene, burada belki özellikle ifade edilmesi gereken, kıyı çizgilerinde meydana gelen değişiklikler nedeniyle kıyı çizgisi baz alınarak yapılan mesafe belirlemelerinde yenilemelerin yapılması gerektiği çünkü dolgu veya çeşitli sebeplerle kıyı çizgisinin değiştiği ve bunun kendileri için sıkıntı olduğu ifade edilmiş oldu.

Gene, Karadeniz için ve diğer bölgelerimizde de ifade edilen genel sıkıntılardan bir tanesi de özellikle sezonda balık indirme yerlerinin özel olarak belirlenmesi ve daha sık şekilde olması çünkü tekneler avcılık yaptıkları süreçte balık indirme noktalarının uzak olduğu zamanlarda, uzak olduğu yerlerde ayrı bir maliyetin söz konusu olduğunu ve bunun süreci yavaşlattığını ifade edip böyle bir talepte bulundular. Gene, avlanılan zamanlarla ilgili, gün içerisindeki saatlerle ilgili, ağların göz açıklıklarıyla ilgili ve ağ tipleriyle ilgili çeşitli talepler geldi. Avcılık yapılan sezonlarda yasak dönemin değişmesiyle ilgili, kısalmasıyla ilgili veya uzatılmasıyla ilgili talepler de geldi genel olarak. Burada, tabii, gelen talepleri zamanı verimli kullanmak açısından biraz daha kısa şekilde geçmek istiyorum. Gene, burada, hamsi boylarıyla ilgili gelen talepler var, bu talepleri biraz önce ifade etmiş olduk.

Daha sonra, Görele Balıkçı Barınağı'nda yaptığımız istişare toplantısında orada, barınağın mendireğiyle ilgili, uzatmayla ilgili bir talep geldi. Tabii, burada, şunu ifade etmek istiyoruz: Balıkçı barınakları ve limanların yapıldığı zamanlar o zamanki kapasite itibarıyla uygun bile olsa, fazla bile yapılmış olsa şimdi geline noktada artık yetmediğini, hem lojistik anlamda hem fiziki mekân anlamında yetmediğini, dolayısıyla büyüme çalışmaları veya yeniden ihtiyaçlar kapsamında düzenleme çalışması yapılması gerektiğini görmüş olduk; talepler de bu yöndeydi. Özellikle Görele'de salyangoz avcılığıyla ilgili kıyından 500 metre uzakta avlama şartının yeniden gözden geçirilmesi, derinlikle ilgili süreçlerin, derinlik kıstasının yeniden gözden geçirilmesi ve bununla ilgili değişiklikler talep edildi.

Vakfikebir Balıkçı Barınağı'nda gene sığlaşmayla ilgili bir talep var. Buraların, tabii, büyük teknelerin de girip çıktığı limanlar, balıkçı barınakları olması hasebiyle gerçekten sığlaşmanın olduğunu da biz de belli yerlerde kendi gözlerimizle görmüş olduk. Bununla ilgili, ilgili bakanlıklarla da irtibata geçtik ama raporumuzda da bu konuyu ayrıca değerlendireceğiz, uygun bir şekilde raporumuzun içinde de yer alacağını düşünüyorum.

Gene, Çarşıbaşı Balıkçı Barınağı'nda incelemelerde bulunduk ve istişare toplantısı gerçekleştirdik. Burada da balıkçı barınağıyla ilgili talepler geldi.

Trabzon ilinde -ziyaret ettiğimiz bütün bu yerlerin yanında- Rize ve Artvin illerini de Trabzon'a davet ederek, buradaki paydaşları da Trabzon'a davet ederek bir istişare toplantısı -her yerde, bütün illerde olduğu gibi- gerçekleştirmiş olduk. Burada, özellikle yetiştiricilik konusunda yeni alanların açılmasıyla ilgili talepler geldi. Su kiralamalarıyla ilgili bedellerin yüksek olduğuyla ilgili talepler geldi. Finansman konusunda, kafeslerin ve içindeki balığın, Kredi Garanti Fonu'ndan bir finansman sağlanırken veya diğer kanallardan finansman sağlanırken teminat olarak kabul edilmesi yönünde talepler geldi. Aynı şekilde, biz istişarelerimize farklı sivil toplum kuruluşlarını, farklı paydaşları da davet ettiğimiz için, Trabzon'da yapılacak yeni üretim tesisleri konusunda, hem su ürünleri kooperatifleri hem bölgedeki insanlarla istişare edilerek bunların yerlerinin belirlenmesi konusunda da ayrıca bir talep gelmiş oldu. Kalkan avcılığıyla ilgili -Karadeniz'de, malumunuz, önemli ve gerçekten ekonomik değeri de yüksek bir balık olması hasebiyle- yasak olan zamanlarda farklı ülkelerde yasak olmadığı, dolayısıyla Karadeniz etrafındaki ülkelerle eğer mümkünse benzer zamanlarda, bu konularda, avcılıkla ilgili düzenlemelerin benzer şekilde yapılmasıyla ilgili bir talep geldi.

Dolayısıyla şimdiye kadar konuştuğumuz hususlar, aslında bundan sonra da söyleyeceğimiz hususlar, su ürünleri sektörünün sadece bir Bakanlıkla değil, Tarım Bakanlığıyla, işte Su Ürünleri Genel Müdürlüğüyle ilgili değil, aslında bütün Bakanlıklarla ilgili taraflarının olduğunu bize göstermiş oldu. Su ürünleri tüketiminin artırılmasıyla ilgili yapılacak çalışmalar kapsamında yeni nesillere bu tüketimin teşvik edilmesi önerildi. Bunun için de Millî Eğitim Bakanlığı marifetiyle okullarda bu konuda bir çalışma yapılması önerildi; Millî Eğitim Bakanlığıyla ilgili bir kısmı. Şimdi, çevre ülkelerle benzer düzenlemelerin yapılması, bizim balıkçıların karşılaştığı, Afrika dâhil farklı kıtalarda, farklı ülkelerde karşılaştığı sorunlarla ilgili çalışmalara, uluslararası anlaşmalara baktığımızda, Dışişleri Bakanlığıyla ilgili bir kısmı. Yine Sahil Güvenlikle ilgili kısmına baktığımızda İçişleri Bakanlığıyla ilgili bir kısmı var. Ticaret Bakanlığıyla ilgili bir kısmı var. Yetiştiricilik ve tesislerle ilgili verilen teşvikler anlamında Sanayi Bakanlığıyla ilgili kısmı var. Yani, su ürünleri sektörünün bütün Bakanlıklarla ilgili bir kısmının olduğunu, bütün Bakanlıklarla ilgili bir süreç olduğunu burada, sahada çok net bir şekilde tespit etmiş olduk.

Daha sonra, Trabzon'daki istişarelerimiz neticesinde Karadeniz Bölgesi'ndeki saha çalışmalarımızı tamamlamış olduk. Bu çalışmalar, bize, Ege Bölgesi'yle kıyasladığımızda bölgesel bazı farklılıkların, bölgesel bazı taleplerin, bir de genel taleplerin olduğunu gösterdi. Yine bölge içerisinde farklı illerin, hatta farklı balıkçı barınaklarının, farklı avcılık türlerinin farklı taleplerinin olduğunu bize göstermiş oldu. Tabii, bunların hepsini kayda geçirmek anlamında saha çalışmalarımız bence son derece verimli ve kıymetli bir çalışma oldu.

Daha sonra, saha çalışmalarımıza 29-30 Aralık 2023 tarihinde Van'da devam ettik. Tabii, bizim su ürünleri yetiştiriciliğimiz, avcılığımız veya su ürünleriyle ilgili paydaşlar sadece deniz kenarlarında yok. İç sularımız olması hasebiyle, iç sularda tatlı su canlıları olması vesilesiyle iç sularda da ciddi bir sektör var. Özellikle, iç sularda yapılan avcılığın çok büyük bir kısmı endemik bir tür olan inci kefali özelinde en büyük gölümüz olan Van Gölü'nde gerçekleştiriliyor. Dolayısıyla, buradaki süreci

de yerinde görmek için, hem de Van'a endemik olan, sodalı suda yaşayan inci kefalini bir kez daha gündeme getirmek, Komisyon çalışmaları kapsamında Komisyonumuzda ayrı bir başlık açmak için Van'da çalışmalarımızı gerçekleştirdik. Bu çalışmalar kapsamında Edremit Balıkçı Barınağı'nı ziyaret ettik. Orada balıkçıların sıkıntılarını onlardan dinledik. Barınakta ve Van'ın genelinde çok ciddi bir su çekilmesi olduğunu gördük. Fiziki mekânların birkaç metreye varan bu çekilme nedeniyle artık neredeyse kullanılamaz hâle geldiğini müşahade etmiş olduk. Daha sonra, öncesinde, yapıldığı zamanlarda limandan tekneye belki birkaç basamak yukarı çıkılırken şimdi 5-6 basamak aşağı tekneye inildiğini gördük. Metrelerce olan bu çekilme de yine son derece önemli olan sektör için "Su yoksa su ürünleri yok." diye ifade ettiğimiz, aslında çevre yoksa, iklim karmaşası böyle devam ederse sektörün bütün diğer alanlarda olduğu gibi ciddi bir sıkıntıyla karşı karşıya kalabileceğini bize bir kez daha göstermiş oldu.

Engil Çayı'nda incelemelerde bulunduk. Engil Çayı inci kefalinin... Malumunuz, Van Gölü'nde, sodalı suda yaşıyor ama üremek için, tatlı sular marifetiyle, çaylar marifetiyle üreme bölgelerine gidiyor, oralara yumurtalarını bırakıyor. Tatlı suda üreyen inci kefali yavruları daha sonra belli bir süreci takip ederek, aynı yolu takip ederek o sodalı suya, Van Gölü'ne tekrar geri dönüyor ve burada hayatını devam ettiriyor. Dolayısıyla, bu süreci de yakından izlemiş olduk. Tabii, orada yapılan çalışmaları, bu göç sırasında inci kefalinin korunmasıyla ilgili yapılan çalışmaları yetkililerden dinledik ve oradaki yöre insanımızla yaptığımız görüşmelerde de, yöre insanının da aslında bu konuda son derece hassas olduğunu ve bir bütün hâlinde inci kefalinin ne kadar önemli olduğunun genel itibarıyla fark edildiğini ve korunduğunu gördük; bu da bizi son derece memnun etti. Malumunuz, ne kadar kolluk kuvvetleriyle korumaya çalışırsanız çalışın, vatandaşın sahip çıkmadığı bir sistemde mutlaka açıklar olacağı ortada ama burada vatandaşın da bu koruma sürecine sahip çıktığını, özellikle çocuklara -bize orada ifade edilen şeylerden bir tanesi- bilgilendirme çalışmaları kapsamında okullarda bu konuda Millî Eğitim Bakanlığımız marifetiyle bilgilerin verildiği ve çocukların özellikle koruma sürecinde, bu göç sürecinde kendi ailelerine bunu defaatle hatırlattıklarını da ifade ettiler, dolayısıyla bu da güzel bir husus olarak bizim paylaşmak istediğimiz bir durum.

Tarım Orman İl Müdürlüğünde istişareler gerçekleştirdik, tabii, burada Yüzüncü Yıl Üniversitesindeki akademisyenlerimizin konuyla ilgili çalışmaları, İl Müdürlüğünün, Tarım İl Müdürlüğünün Van'da yapılan çalışmalarla ilgili bize sunumları oldu. Van'da sadece inci kefali anlamında değil, alabalık anlamında da ciddi bir yetiştiriciliğin olduğunu, su kaynaklarının bu anlamda da son derece verimli olduğunu ifade ettiler. Tabii, geliştirilmesi gereken bir sektör olarak inci kefalinin katma değerinin artırılması gerektiğini, sadece avlanıp tüketilmesi değil, belki soğuk hava depoları, işleme tesisleri ve özel bir çalışmayla bütün dünyaya tanıtılması, endemik bir tür olan, belli bir tonda avlanma limiti bulunan bu inci kefalinin değerinin de daha artması gerektiğini sahada gözlemlemiş olduk; bize de oradaki paydaşlar bunu ifade etmiş oldular. Gene girdi maliyetleriyle ilgili talepler dile getirildi Van'da.

Daha sonra Marmara Bölgesi'ndeki çalışmalarımıza başlamış olduk, Marmara Bölgesi çalışmalarımızı iki bölüm hâlinde gerçekleştirdik; Güney Marmara dediğimiz, Marmara Denizi'nin güney sahilindeki illerde gerçekleştirdiğimiz saha çalışmamızı 9-11 Ocak 2024 tarihinde Çanakkale'den başlayarak gerçekleştirdik. Tabii, Çanakkale, Balıkesir, Bursa, Yalova ve Kocaeli'nde gerçekleştirdiğimiz bu çalışmalar kapsamında Türkiye'nin ilk 500 şirketi arasında yer alan önemli bir üreticimizi ziyaret ettik, orada onlar hem yatırımlarını bize anlattılar hem de oradaki üretim tesislerini gördük; tabii, ülkemizde böyle güzel üretim tesislerinin olması bizi son derece memnun etti. Ciddi

şekilde hem iç piyasaya hem de ihracat marifetiyle dış piyasaya bir arzlarının olduğunu, buradan da ülkemize ciddi döviz kazandırdıklarını ifade ettiler. Farklı türleri ve farklı işleme metotlarıyla katma değer üreterek de hem yurt içinde hem yurt dışında ürettiklerini, oralarda arz ettiklerini görmüş olduk.

Tabii, kooperatif temsilcileriyle yaptığımız istişarede Çanakkale’de bir araya geldik. Ticaret Borsası ev sahipliğinde gerçekleştirdiğimiz, Ticaret Borsası binasında gerçekleştirdiğimiz bu istişare toplantısına Biga Balıkçı Barınağı, gene Yeniköy Balıkçı Barınağı gibi birçok balıkçı barınağından, Güneyli, Kemikliburun Balıkçı Barınaklarından da temsilciler gelmiş oldu. Daha sonra Biga’da bulunan Kemer Balıkçı Barınağı’nı ziyaret ettik. Tabii, burada özellikle bazı balıkçı barınaklarının, limanların bulunduğu yerler itibarıyla, sit alanı olması hasebiyle -ki bu onlardan bir tanesi- farklı bir süreçle ve zorlukla da karşılaştıklarını gördük; buralarda üreticilerimizle, avcılarımızla bir araya gelip onların taleplerini de dinlemiş olduk. Buralarda çekek yeri eksikliği -tek tek yerlerini saymak istemiyorum- bağlama alanlarının genişletilmesi ve balıkçı barınaklarının gene derinliğinin artırılmasıyla ilgili talepler oldu.

Daha sonra, Balıkesir’de istişarelerimizi gerçekleştirdik ve ertesi gün Erdek’te Karşıyaka, Çakıl, Kestanelik Balıkçı Barınakları’nı yerinde inceledik. Tabii, Balıkesir’in Karadeniz’deki ve Marmara’daki bazı iller gibi, Balıkesir’in de aslında bizim avcılık filomuzda özellikle balık avcılığı konusunda ayrı bir yeri var, filomuzun önemli bir kısmının bulunduğu yerlerden biri bu ziyaret ettiğimiz balıkçı barınakları. Hem tekne boyları hem tekne avcılık kapasiteleri hem de adet itibarıyla filodaki önemli bir yüzdenin bulunduğu bir yer. Burada balıkçılarımızla bir araya geldik. Burada gene balıkçılarımızdan daha önce gelen talepler gibi talepler oldu, tekrara düşmemek açısından onları tekrar etmeyeceğim.

Manyas Gölü’nde bulunan kooperatifler bize Manyas göl kiralama bedelleriyle ilgili -çünkü Balıkesir’de biliyorsunuz Manyas- orada göl kiralamalarıyla ilgili fiyatlarda, kiralama miktarlarında bir düzenleme yapılmasını, daha uygun fiyatlara buraları kiralamak istediklerini dile getirdiler.

Çin sazanı gibi balıklarla ilgili, bazı balık türleriyle ilgili kotaların kaldırılması talebi oldu. Trolle avcılık konusunda farklı talepler oldu. Balıkesir hem Ege’ye hem Marmara’ya kıyısı olması hasebiyle... Marmara’da biliyorsunuz trol yasak ama Ege’de serbest, dolayısıyla oraya gelen balıkçılar farklı denizlerle ilgili taleplerini de Balıkesir’de bize ulaştırmış oldu.

Bursa’da, Gemlik merkezde balıkçı barınağını ve Kurşunlu Balıkçı Barınaklarını ziyaret ettik. Bursa’da da gene taban fiyatla ilgili, balıkların değerini bulması itibarıyla balıklara bir taban fiyatın getirilmesi, serbest piyasa içinde de olsa balıkların bir hafta çok ucuz, diğer hafta işte fırtına olması veya farklı sebeplerle avlanılamaması hâlinde çok pahalı olmasının önüne geçmek için minimum bir fiyatın belirlenmesi, bunun da hem balıkçıların önlerini görebilmeleri açısından önemli olduğu bize ifade edilmiş oldu.

Gene balık halleriyle ilgili bir düzenleme talebi geldi. 12 metre üstü ve 12 metre altı teknelerle ilgili tek tip bir düzenlemenin aslında sahadaki gerçekliği yansıtmadığı, sahadaki gerçeklikle uyumlu olmadığı dolayısıyla bunu yeniden düzenlemek gerektiğiyle ilgili talepler oldu.

Daha sonra Yalova’da, Çınarcık Balıkçı Barınağı’nda incelemeler gerçekleştirildi, Esenköy’de de bu kapsamda incelemeler gerçekleştirdik. Tabii, genel itibarıyla balıkçı barınaklarının veya balıkçıların talepleri Marmara Bölgesi’nde benzerlik gösterebiliyor.

Tersaneler ve demirleme alanlarıyla ilgili çeşitli hususlar ifade edildi. Özellikle Marmara Bölgesi'nde -İstanbul'da da bize ifade edilen şeylerden bir tanesi- hem Boğaz geçişleri hem de limanlarla ilgili demirleme alanları nedeniyle balıkçıların avcılık yapamadığı, bu alanlarda avcılık yapmalarının mümkün olmadığı, bu alanların en azından demirleme yokken kendilerine açılmasıyla ilgili talepleri de gelmiş oldu.

Daha sonra 19-21 Ocak tarihleri arasında İstanbul'da bir çalışma ziyareti gerçekleştirdik. Bu çalışmalarımızı da Anadolu yakasında ve Avrupa yakasında farklı farklı gerçekleştirdik ve İstanbul'da Deniz Ticaret Odasında bir istişare toplantısı yaptık. Burada, tabii -biraz önce de ifade ettim- hem Rumeli Feneri hem Poyrazköy, Türkiye'deki balıkçılık filosunun gene önemli bir yüzdesini, avcılık yapan gemilerin önemli bir yüzdesini barındıran yerler, hem Karadeniz'de hem Marmara'da hem de aslında gemilerin büyüklüğü itibarıyla diğer denizlerimizde ve uluslararası sulara, başka ülkelerin sularında da başka ülkelerde de avcılık yapılan gemilerin bağlandığı yerler. Dolayısıyla, onların, uluslararası anlaşmalar, başka ülkelerdeki avcılığın teşvik edilmesi, başka ülkelerdeki avcılıkla ilgili mali destek sağlanması, oralara giden balıkçıların, teknelerin anlaşmaların gereği olarak korunmasının temini ve takibi. Orada herhangi bir uyuşmazlık ortaya çıkması durumunda kendilerine bu konuda destek verilmesiyle ilgili talepleri oldu. Tabii, orada ifade edilen hususlardan bir tanesi avcılığın olmaması durumunda küçük balıkçıların.. Tabii, biliyorsunuz yüzdesel olarak yüzde 90'ı küçük balıkçılardan oluşuyor bizim filomuzun ve bunlar aşağı yukarı yüzde 10'unu, 20'sini alıyor avcılık yapılan balıkların ama geri kalan yüzde 10 neredeyse yüzde 80 balık avcılığını gerçekleştiriyor. Tabii, büyük balıkçılar, büyük tekneler olmadan İstanbul, Ankara, İzmir başta olmak üzere illerimize yetecek balığın, Türkiye'ye yetecek balık avcılığının yapılmasının mümkün olmadığını biz de bir kez daha gördük ama bunu yaparken çeşitli düzenlemelerin, doğru temelli çeşitli düzenlemelerin yapılması gerektiğini ve sürdürülebilirliğin sağlanması gerektiğini görmüş olduk.

Burada gene istavrit boyuyla ilgili, 13 santimden 12 santime indirilmesiyle ilgili onlar açısından önemli bir talep olduğunu ifade ettiler, böyle bir talep geldi. Tabii, bunun değerlendirmesi Komisyonumuza ait. Bunu böylece sizlerle paylaşmış olduk.

Yine sezonla ilgili, özellikle gırgır avcılığıyla ilgili, bunların türleri ve avcılık sezonlarıyla ilgili yeni iklim karmaşası neticesinde ortaya çıkan yeni şartların, yeni iklim şartlarının, balık üreme zamanlarındaki değişikliklerin varsa değerlendirilerek belki bu sezonun da yeniden gözden geçirilmesiyle ilgili bir talep gelmiş oldu.

Rumeli Feneri ve Anadolu Yakası'nda Poyrazköy Su Ürünleri Kooperatifini ziyaret ettik. Burada tek tek talepleri var, onları tek tek saymaya gerek yok. Komisyon raporlarımızdan ayrıca görülebilir.

Gene İstanbul'da hem Maltepe'de hem Kocamustafapaşa'da Fatih Su Ürünleri Kooperatifini, bunları, sadece büyük balıkçıların olduğu yerleri değil, daha küçük ölçekteki balıkçıların olduğu yerleri de ziyaret etmiş olduk, onlarla da bir araya geldik; onlar da özellikle küçük balıkçılar açısından sürecin sürdürülebilmesi için ne gerekiyor, bunlarla ilgili taleplerde bulundular. Daha önce 2019 yılında gerçekleştirilen, 2020'de yürürlüğe giren Su Ürünleri Yasası'yla ilgili trolün yasaklanmasının kendilerine fayda sağladığını, özellikle dip balıkları konusunda kırlangıç örneğini vererek söylediler. Kırlangıç konusunda küçük balıkçıların -tabiri caizse- diğer balıkların olmadığı dönemlerde geçimlerini bunun sayesinde sağladıklarını, bu trol yasağının devam etmesi gerektiğini ifade ettiler.

Yine, Deniz Ticaret Odasındaki istişarelerimiz kapsamında balıkçı teknelerinde çalışan tayfaların sigorta durumuyla ilgili -tabii, biraz önce de bahsettik- büyük balıkçı teknelerinden de belli sayının üzerindeki tayfalardan, orada çalışan emekçilerden bahsedildi. Bunların sigorta durumu, bunlarla

ilgili ayrı bir prim yatırılmasıyla ilgili sürecin düzenlenmesi konusunda talep geldi. Bu konuda da ilgili bakanlıktan görüş talep ettik Komisyon olarak. Bunun önemli hususlardan bir tanesi olduğunu değerlendiriyoruz.

Geçen toplantımızda da başta Vehbi Koç'un ifade ettiği gibi, tanımların yapılması, işte balıkçı teknesi nedir, balıkçı barınağı neresidir, bu sektörle ilgili su ürünleri mühendislerinin yetkileri nelerdir gibi bu tanımlarının yapılmasının yanında tayfanın olmadığı, teknenin olmadığı yerde balıkçılığın yapılamayacağı ki bunların her birinin gemi olduğu, statülerinin belirlenmesi konusunda da talepler geldi. Dolayısıyla bu konuyu da özellikle ifade etmek istedim.

Gene yetiştiricilik konusunda tarım sigortası kapsamına alınması -özellikle yetiştiricilik tesislerinin- ve bunlarla ilgili zararların ve hem avcılık hem yetiştiricilikteki diğer zararların da bu kapsamda giderilmesiyle ilgili talepler geldi. Teknik boyutlarıyla ilgili, teknenin boyu, grostonu, motor büyüklüğü gibi değerlendirme kriterlerinin, kıstaslarının olduğu ve bunların belli bir değerlendirmeye, derecelendirmeye tabi tutulması gerektiği, belki belli yerlerde, belli hususlarda düzenlemeler yapılması gerektiğiyle ilgili talepler, ifadeler de oldu bu istişarelerimiz sırasında. Amatör balıkçıların kayıt altına alınması gerektiği, bir amatörlük belgesi çıkarılması gerektiği, bunların kurallara uyup uymadıklarının da büyük balıkçılar gibi veya ticari balıkçılar gibi denetlenmesi gerektiği yönünde talepler de gelmiş oldu. Demir sahaları, ticari gemilerin seyir güzergâhları ve özellikle avcılığa kapalı bölgelerle ilgili talepler geldi. Belli dönemlerde buralarda avlama yapılmasıyla ilgili talepler de var, bu alanların daha genişletilmesiyle ilgili talepler de var. Bu değerlendirme tabii; doğrusu neyse doğrusuna da gene akademisyenlerin yardımıyla karar verilecek çünkü bu işin bilim adamları, bu işi bilen bilim adamları marifetiyle doğrusunun ne olduğunu tespit edebileceğimizi düşünüyoruz.

Derinlik yasaklarıyla ilgili talepler var. Derinlik yasaklarının düşmesi, malumunuz, 24 metre, Karadeniz'de 18 metre bunların daha düşürülmesi, daha aşağı çekilmesi veya daha yukarı çekilmesiyle ilgili talepler de gene bize gelen talepler arasında. BAGİS cihazlarıyla ilgili talepler var; bu, gittiğimiz farklı bölgelerde ifade edildi, balıkçı teknelerinin izlenmesiyle ilgili Tarım Bakanlığı tarafından oluşturulan bir sistem, elektronik izlemeyle ilgili bir sistem. Bununla ilgili arızalarla ve bununla ilgili yeni mevzuatta ortaya çıkan birkaç hususla ilgili, birkaç sıkıntıyla ilgili talepler geldi, bunları da dinlemiş olduk.

Tabii, İstanbul'da yaptığımız önemli çalışmalardan bir tanesi gece on iki ile iki buçuk arasında balık halinde gerçekleştirdiğimiz çalışmaları çünkü balık hallerinin çalışma saatleri, biliyorsunuz, on iki ile sabah en geç beş, altı. Dolayısıyla biz de Komisyon üyelerimize bir kez daha teşekkür ediyoruz, o saatler arasında, gece saat iki buçuğa kadar balık halinde çalışmaları gerçekleştirdik ve gerçekten, hâlde sürecin ne olduğunu, ihtiyaçların neler olduğunu, hal esnafının taleplerinin neler olduğunu, oraya balıkların getiren yetiştiricilerin veya avcıların taleplerinin neler olduğunu da birinci ağızdan orada onlardan dinlemiş olduk. Orada bize ifade edilen hususlardan bir tanesi; hal olmazsa şehirlere balık dağıtımının gerçekleşemeyeceği, dolayısıyla bu hallerin düzenlemelerinin uygun şekilde, doğru şekilde yapılması gerektiği ve balık çıkış noktaları ile haller arasındaki lojistik sürecin de doğru planlanması gerektiği bizlere ifade edilmiş oldu.

Marmara Bölgesi'ndeki çalışmalarımızı İstanbul'da gerçekleştirdiğimiz bu çalışmalardan sonra tamamlamış olduk. Sektör temsilcilerinin, sektör paydaşlarının Marmara Bölgesi'nde de diğer bölgelerde olduğu gibi Komisyon olarak yerinde incelemelerimizden ve illere giderek, tabiri caizse onların ayaklarına giderek süreçleri dinliyor olmamızdan son derece memnun olduklarını bir kez daha burada müşahade etmiş olduk.

Daha sonra, aslında son saha çalışmamız olan Kayseri, Mersin ve Adana illerini kapsayan yani İç Anadolu ve Akdeniz Bölgesi'ni kapsayan çalışmalarımızı da geçtiğimiz hafta 9-11 Şubat 2024 tarihleri arasında gerçekleştirdik. Kayseri Türkiye'deki yavru alabalık üretiminin yüzde 37'sini gerçekleştiren bir şehir olması hasebiyle iç sularda -diğer önemli yerler gibi- ziyaret edilmesi gereken illerimizden bir tanesi. Tabii, belki bu vesileyle ifade etmek lazım: Bütün illerimizde mutlaka ziyaret edilmesi gereken yerler var, belki daha fazla ilimizi ziyaret etmemiz lazım ama Meclisin çalışıyor olması, gene yerel seçim süreci, siyasetin kendi içerisindeki gündemleri nedeniyle zaman kısıtları ve bizim Komisyon süremizin üç ay, bir ay uzatmayla beraber dört ay çalışma süresi olması nedeniyle bu illerimize, ziyaret edemediğimiz, illerimize ziyareti gerçekleştirememiş olduk. Ama onları, çevre illeri gittiğimiz illere davet ederek onları da mutlaka dinledik. Dinleyemediklerimizle ilgili, görüşlerini yazılı olarak almak için de kendileriyle ilgili müdürlükler marifetiyle irtibata geçtik.

Kayseri'de Pınarbaşı ilçesinde büyük bir kuluçka tesisini ve bir küçük aile işletmesini yerinde ziyaret etmiş olduk. AFAD il binasında istişare toplantımızı gerçekleştirdik ve Kayseri'deki paydaşları da böylece dinlemiş olduk.

Daha sonra, Mersin'de Mersin'in en çok teknesinin bağlı olduğu, en büyük balıkçı barınağı olan Karaduvar Balıkçı Barınağı'nı ziyaret ettik. Mersin'e Antalya ve diğer illerdeki paydaşları da davet ederek onlarla istişare toplantımızı gerçekleştirmiş olduk. Yine, burada su kiralamalarıyla ilgili, BAGİS cihazıyla ilgili ve maddi desteklemelerle ilgili talepler gelmiş oldu. Akdeniz İhracatçı Birliklerinde istişare toplantısında paydaşlarla bir araya geldik. Diğer illerden Antalya'dan ve Isparta'dan gelen sektör paydaşlarıyla, kooperatif başkanlarıyla bir araya gelerek onların da taleplerini dinlemiş olduk. Burada tabii, karides avcılığı, Akdeniz Bölgesi'nde, özellikle Mersin ve Adana bölgesinde önemli bir yer tutuyor, önemli bir gelir kaynağı, geçim kaynağı. Dolayısıyla, bunların karides avcılığıyla ilgili talepleri oldu. Yurt dışından bu avcılara veya üreticilere haksız rekabet edebilecek karides ithalatıyla ilgili, bunların değerlendirilmesi ve sınırlandırılmasıyla ilgili de bir talep gerçekleşmiş oldu. Burada tabii, iç sularda yapılan yetiştiricilikle ilgili özellikle Antalya bölgesinden, Isparta bölgesinden gelen yetiştiricilerimizin, orman mevzuatı kapsamında kendilerine suların kiralınması, orman alanlarının kiralınmasıyla ilgili talepleri oldu. Bu alanlarda sadece yetiştiricilik değil, küçük aile işletmelerinin ayakta kalabilmesi için belki onlara bir pişirme veya yemek yeme imkânı sağlanmasına, küçük restoranların açılmasına müsaade edilmesiyle ilgili de bir talep geldi.

Daha sonra, Adana'da çalışmalarımıza devam ettik. Karataş Su Ürünleri Kooperatifi, Akdeniz'in de en büyük balıkçı barınaklarından biri olan Karataş Balıkçı Barınağı'nda çevredeki, Hatay'daki balıkçıları da davet ettiğimiz bir ziyaret gerçekleştirdik. Tabii, Karataş'ta da yine Mersin'de olduğu gibi karidesle ilgili bir talep var. Akdeniz, balık çeşitliliği itibarıyla da Karadeniz'den ve diğer denizlerimizden biraz farklı olduğu için orada bir hamsi avcılığı söz konusu değil, oranın da kendine has değerli türleri var karides gibi, diğer türler gibi. Bunların avcılığı konusunda kendilerine destekleme yapılması gerektiğini ve üreme sezonları dikkate alınarak -dil balığı gibi- üreme sezonu dışında, normal avlanmaya yasak olan sezonun dışında kendilerine avlanma imkânı getirilmesini, bu avlanmaya yasak olan sezonun türlerle ilgili ve bölgesel şekilde düzenlenmesini... Yani bölgesel avcılık, bölgesel yasaklar, bölgesel düzenlemeler getirilmesi talebinde bulundular. Bunu da bizimle paylaşmış oldular.

Tabii, balıkçı barınaklarımızın renkli görüntüleri renkli diyaloglara da sahne oldu. İstişare toplantısını daha sonra gerçekleştirdik. Adana ilimiz, malumunuz, iki konuda belki enlerin ve ilklerin olduğu bir şehir. Dalyanlar konusunda, Türkiye'deki en fazla dalyanın olduğu şehir Adana ilimiz. Dolayısıyla dalyanların işletmesi, dalyanlarla ilgili özel hususlar dile getirildi. Tabii, Adana Çukurova

bölgesi, çok verimli tarım topraklarının olduğu, aynı zamanda suyun bol olduğu, bu nedenle belki başka yerlerde bu kadar karşılaşmadığımız tarım ilacı bazlı kirlilik dâhil bazı sıkıntıları beraberinde getiren dalyanlarla ilgili ayrı çalışmaların yapılması gerekliliğini gene beraberinde getiren bir ilimiz.

Yine, özellikle ifade etmek istediğim hususlardan bir tanesi, Türkiye'nin ve Avrupa'nın ilk su ürünleri ihtisas organize sanayi bölgesinin burada yapılacak olması; Adana çalışmalarımız kapsamında bunun yapılacağı alanı da ziyaret etmiş olduk, burada yetkililerden bilgi aldık ve bu bilgiler kapsamında, yakın zamanda altyapı çalışmalarının da hızlı bir şekilde başlayacağını bizlere ifade ettiler. Tabii, burası alternatif türlerin üretilmesi için, sektörün gelişmesi için ve ihracat anlamında son derece önemli çünkü bu bölgede başta karides olmak üzere alternatif bir avcılık var ve o bölge, belki suyunun sıcak olması, havasının sıcak olması vesilesiyle belli sıcaklığın üstündeki sıcaklığa ihtiyaç duyan türler için de alternatif türler için de ayrı bir üretim merkezi olacak. Bu anlamda, bunun da böyle bir fikrin de hayata geçiriliyor olmasını görmekten memnuniyet duyduk açıkçası.

Adana çalışmalarımızda, istişareler kapsamında -çevre ülkelerde tabii, Akdeniz'in çevre ülkelerinin tamamı- özellikle Adana ve Mersin bölgesine baktığımızda, Suriye, Mısır gibi ülkelere bahsederek uluslararası sulardaki avlanma konusunda onların belki bazen avantajlı duruma geçtiği ve bununla ilgili uluslararası anlaşmaların, uluslararası düzenlemelerin yapılması talebi de bize gelmiş oldu.

Böylece, çok kısa bir toparlama yaptım, sizin açınızdan belki çok kısa değil ama bir saat; emin olun, çok kısa bir toparlama gerçekleştirdik. Size başlıklar olarak saydığımız hususları biz sahada milletvekillerimizin hepsiyle birlikte saatlerce -işte, biraz önce açıkladık, Barış Bey, yüz seksen dokuz saat kırk üç dakika net çalışmamız var- yüz seksen dokuz saat boyunca sabırla dinledik, hatta bazen söz almaları konusunda da teşvik ettik toplantıya katılanları. Onları da neredeyse hiç kesmeden, söylemek istedikleri hususların tamamını da dinleyerek ve tutanaklara geçirerek dinlemiş olduk. Böylece Komisyon çalışmalarımızı, saha çalışmalarımızı ve Meclisteki çalışmalarımızı bu anlamda nihayete erdirdik. Bu, tabii, son Komisyon toplantımız. Biz, artık, çalışma süremizi tamamlıyoruz 17'si itibarıyla. Ama malum, yarın öbür gün Meclis çalışmayacağı için biz son resmî çalışma günü olan perşembe günü, bugün Komisyonumuzun son resmî toplantısını sizlerle gerçekleştirmiş olduk.

Sizlerden özellikle bu konuyla ilgili, anlattığım hususlarla ilgili sorusu olan varsa sorularınızı alabiliriz.

Buyurun, kendinizi tanıttın lütfen.

TRT HABER MUHABİRİ BELGİN AYDIN – Belgin Aydın, TRT Haber.

Şimdi, rapor hazırlanacak Komisyonun çalışmalarıyla ilgili. Tabii ki raporda göreceğiz ama öncelikli olarak, böyle birkaç maddeden oluşmuş olsa da özellikle çözüm önerileri noktasında dinlediğiniz isimlerden ne gibi çıkarımlar elde ettiniz, rapora neler yansıyacak? Birkaç tane başlık alırsak aslında çok seviniriz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Şöyle...

TBMM TV MUHABİRİ GÜLNUR ATAŞÇI – Ben bir de...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buyurun.

TBMM TV MUHABİRİ GÜLNUR ATAŞÇI – Aynı şekilde, öncelikleyeceğiniz sorunları da belirtirseniz...

TRT HABER MUHABİRİ BELGİN AYDIN – Toparlamak anlamında bizim için.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tabii, aslında sistematik itibarıyla, raporumuzun genel sistematığı içerisinde milletvekillerimizle de gene rapor yazım sürecinde istişare edeceğiz, gerekirse değişiklikleri gerçekleştireceğiz ama önce durumun tespitini, daha sonra bu konuyla ilgili bir öncelik sıralamasını yani en temel sıkıntılar nelerdir, bunların tespitini gerçekleştireceğiz.

İşte, sektördeki temel hususlardan bir tanesi, avcılık konusundan bahsedecek olursak, gene yetiştiricilikle ilgili belki balıkçı barınakları yani balıkçıların “liman” diye de ifade ettikleri balıkçı barınakları. Tabii, bunlarla ilgili bir düzenleme süreci var; Çevre ve Şehircilik Bakanlığını ilgilendiriyor imar tarafıyla, Ulaştırma Bakanlığını ilgilendiriyor altyapı ve üstyapı itibarıyla, Tarım Bakanlığını ilgilendiriyor buraların tahsisinin öncelikle kooperatifler ve üst birliklere yapılması itibarıyla ve diğer bakanlıklarla da ilgili olduğu taraflar var. Şimdi, bu bakanlıkların hepsinin yetki alanlarına giren konular var, bunların düzenlenmesi lazım. Bir de bundan sonra yapılacak barınakların durumu ile şimdiye kadar yapılmış barınakların durumlarını belki birbirinden ayırarak değerlendirmek gerekiyor çünkü fiili bir durum var; çok çok önce inşa edilmiş ve on yıllardır kullanılan, on yıllardır işleyen belli balıkçı barınakları var. Gene bunlarla ilgili bir genel çalışma lazım. Önce bu en temel sorunları belirleyip daha sonra kademe kademe daha tali sorunlara kadar gitmek niyetindeyiz; gene, Komisyon üyelerimizle bu konuyu geçen toplantıda da istişare ettik. Tabii, bunların yanında uygulaması en hızlı olacak konuların -bunlar temel olabilir, tali olabilir- bunların rapordan sonra çok hızlı bir şekilde uygulanmasını isteyeceğiz ve bununla ilgili bunu da takip edeceğiz. Bu arada, gene, işte, derinleştirmeye ilgili hususları ifade ettik ama aynı zamanda irtibat hâlindeyiz bakanlıklarla, bu çok acil olan yerlerde derinleştirmelerin sağlanmasıyla ilgili de devreye de girdik, tabii, ilgili milletvekillerimizle birlikte, ilgilileriyle birlikte. Dolayısıyla bu süreçte böyle bir öncelik sıralaması, önem sıralaması yapıp uygulama konusunda da bu önem sıralamasını tabii biraz önce dediğim gibi değerlendireceğiz ama önem sıralamasının yanında hangisi daha çabuk uygulanabilir bunlara bakacağız.

Akademisyenlerden alacağımız görüşler... Bir akademisyenden görüş alarak gitmiyoruz, birkaç akademisyen, uzman olarak Komisyonumuzda çalışıyor, bu konunun uzmanları; gerekmesi hâlinde de üniversitelerle, özellikle o konunun uzmanı olan isimlerden görüş talep ederek konuyu değerlendiriyoruz. Milletvekillerimizle -malumunuz her partiden milletvekilimiz var- önümüze gelen bu değerlendirmelere şu an başlamadık, başlayacağız ama değerlendirerek tabii hem bireysel çalışmalar yapılacak hem bizim, Komisyon olarak bir araya gelip ortak bir çalışma sürecimiz olacak, bunlar kapsamında değerlendireceğiz ve malum, rapor, Meclisimiz için bir araştırma komisyonu raporu ama icra açısından, bakanlıklar, yürütme açısından sadece bir yol gösterici değil, bağlayıcılık açısından o yol göstericiliğin üstünde bir bağlayıcılığı aslında var.

Bu değerlendirmeler de gene ilgili bakanlıklarla mutlaka görüşülecek. Biz, tabii, raporumuzu önce Meclis Başkanımıza sunacağız, ondan sonra da Tarım Bakanımıza da raporu sunmayı düşünüyoruz. Tarım Bakanımızla bu konudaki değerlendirmelerimiz de bittikten sonra, rapor bittikten sonra da ayrıca Komisyon olarak da bir değerlendirme toplantısı yaparız diye düşünüyoruz.

TBMM TV MUHABİRİ GÜLNUR ATAŞÇI – Efendim, peki, herhangi bir kanun teklifi söz konusu olabilir mi yani o konuda bir düşünceniz var mı rapordan sonra?

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL– Tabii, önce raporumuzu hazırlamamız lazım.

TBMM TV MUHABİRİ GÜLNUR ATAŞÇI – Ama yani gördüğünüz tespitlerden sonra...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Şöyle: Raporumuzu muhtemelen, tahmini olarak mayıs haziran gibi bitiririz, tamamlarız diye düşünüyoruz bir değişiklik olmazsa.

Burada, gene, su ürünleriyle ilgili -Barış Bey de sağ olsun hatırlattı- bir yetki süreci var. Bu, su ürünleri mühendislerinin yetkisiyle ilgili bir düzenleme talebi var, böyle bir ihtiyaç da sahada var. Tabii, bunun için bir yasal düzenleme gerekiyor, bazı hususlarla ilgili yasal düzenleme gerekiyor. Mesela, “balıkçı barınakları” dedik, “imar” dedik. Orada yapılacak imar sürecinde eğer daha alt mevzuatla çözülmesi mümkün değilse belki o konuda, o konunun imarı için oraya özel ayrı bir kanuni düzenleme gerekebilir. Bunun gibi belli noktalar var, kanuni düzenleme yapılması gereken. İşte, sit alanlarıyla ilgili bir süreç çünkü balıkçı barınaklarının -Çanakkale’de bahsetmiştim- Kale Balıkçı Barınağı’nın ayrı bir durumu var, sit alanında, hiçbir şey yapamıyorlar. İşte, İstanbul’daki balıkçı barınaklarının, limanların Boğaz ön görünümüyle ilgili, imarla ilgili ayrı bir durumu söz konusu. Tabii, biraz da girift bir konu belli açılardan. Onları ayrıca çalışıp o konularla ilgili değerlendirmeler de yapalım istiyoruz.

Sınırlamalar veya düzenlemelerle ilgili talepler var. Bunların bir kısmı belki yönetmeliklerle yapılabilecek veya daha alt düzenlemelerle, mevzuatla yapılabilecek şeyler ama bazıları da kanuni düzenleme gerektiriyor; mesela, işte Su Ürünleri Kanunu’nda daha önce 2019 yılında Marmara’da trol avcılığının yasaklanmasında olduğu gibi ve bunun, bazı yasak olan şeylerin müeyyidelerinin daha netleştirilmesi açısından olduğu gibi. Çünkü biliyorsunuz daha önce Su Ürünleri Kanunu’ndaki düzenlemelerde yasak vardı ama uygulama itibarıyla Kabahatler Kanunu’na tabi olduğu için neredeyse yaptırım yok gibiydi. Dolayısıyla onunla ilgili bir yaptırım getirilmiş oldu. Bunun gibi hususları değerlendirip, tabii sadece bakanlıklarla değil, öncesinde kanun sürecinde partilerin gruplarıyla konunun müzakere edilmesi, Meclis gündeminin dikkate alınması, konunun aciliyeti oranında grup başkanlıklarıyla da irtibata geçilip eğer bir uzlaşma olursa çok hızlı olur ama uzlaşma olmayacağını düşünmüyorum açıkçası çünkü burası uzlaşma kurulmuş bir komisyon; hızlı bir şekilde kanunlaştırma da yapılabilir. Bu, tabii Meclisin gündemi ve grupların pozisyonuyla alakalı da bir şey. Ona göre biz aslında temel hususları net bir şekilde ortaya koyup hızlıca çözelim istiyoruz çünkü bu sektör ihracat anlamında baktığımızda 1,7 milyar dolar ihracat yapan bir sektör ama Türkiye’deki denizler itibarıyla dört denizle, Türkiye’nin üç bir tarafıyla ilgili ve sular itibarıyla baktığımız zaman, iç suları da kattığımızda Türkiye’nin tamamında birçok kişiye ekmek kapısı olan, birçok kişiye istihdam sağlayan bir sektör.

Sadece belki balıkçıları, tekneleri görüyoruz ama işleme tesislerinde özellikle kadın istihdamı konusunda... Bunu özellikle ifade etmek istiyoruz, burada kadın milletvekillerimiz de şahit oldular, üyelerimiz de hatta kadın milletvekillerimiz de memnuniyetle karşıladılar. İşleme tesislerinde ve birçok alanda, özellikle hassasiyet gerektiren işler olduğu için -kuluçkahanelerde de ifade edildi- kadın istihdamının son derece yoğun olduğu ve yaygınlık itibarıyla da Anadolu’nun birçok yerine, ilçelere hatta köylere kadar, çok kılcıl damarlara kadar uzanan bir istihdamın söz konusu olduğu bir sektör. Dolayısıyla çok önemli, avcılık anlamında, yetiştiricilik anlamında, diğer paydaşlar anlamında ve başka yapılması gereken neler varsa, sektörün önünün açılması için yapılması gereken neler varsa bunların yapılması anlamında biz Komisyon olarak iradeyi ortaya koyacağız.

Tabii, ifade ettiğimi bir kez daha ifade etmek istiyorum, özellikle çevre son derece önemli, çevre kirliliği olması hâlinde denizlerde veya iç sularda, bu sektörün olması mümkün değil. Su ürünleri sektörünü söyledik, su olmaması durumunda, işte bir kıtlık olması durumunda, bir kuraklık olması durumunda, suda kirlilik olması durumunda bu sektörün devam edebilmesi mümkün değil. Bu anlamda sektörde belki kapalı sistemleri artırarak yani suyu aldıktan sonra onu çeşitli metotlarla kendi içerisinde kullanarak devam ettirip o steril ortamı oluşturma anlamında da belki yeni bir, farklı bir yönlenmeye de doğru gidecek çünkü bunu da görüyoruz sahada.

TBMM TV MUHABİRİ GÜLNUR ATAŞÇI – Teşekkür ederiz efendim, çok sağ olun.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, başka, değerli milletvekillerimizden söz almak isteyen, ifade etmek isteyen varsa son toplantımız... Kayıhan Bey, bir daha sorayım, söz almak isteyen?

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Başkanım, müsaadeniz olursa...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buyurun.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Bu Avrupa Birliği mevzuatının “draft”ını eğer biz bu aralar elde edersek biz de çalışırız. Yani sonuçta iş, son rapor sonuçlanana kadar. Hem bir fikir sahibi oluruz yani vaktimiz olduğu sürece bakarız, iyi olur.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, tabii, yine sağ olsun Vehbi Bey hatırlattı.

Aslında bir önceki toplantımızda da konuştuk. Komisyon olarak sadece bizim mevzuatımızla ilgili değil, aslında karşılaştırmalı mevzuat çalışması yapıyoruz. Avrupa Birliği genel mevzuatı, Avrupa Birliği üyesi ülkelerin, işte, Yunanistan, Bulgaristan gibi bize komşu olan ülkelerin, İspanya ve İtalya gibi Akdeniz’de olan ülkelerin kendi iç balıkçılık mevzuatı ve Avrupa Birliği balıkçılık mevzuatı ile gene Avrupa Birliği üyesi olmayan komşularımız, Gürcistan gibi ve diğer bazı ülkeler gibi havzalar bazında da bir karşılaştırmalı hukuk çalışması yapıyoruz. Bizim balıkçılık mevzuatımız konunun neresinde, bizim hangi konularda hangi düzenlemeleri yapmamız lazım veya yapacağımız düzenlemelerin ne kadarı Avrupa Birliği mevzuatıyla uyumlu; bunları da değerlendiriyoruz. Sadece biz bize yaptığımız bir şey değil; kendi şartlarımızı mutlaka değerlendireceğiz, dikkate alacağız ama Avrupa Birliği mevzuatı da bizi Avrupa Birliği aday ülkesi olarak ilgilendiriyor çünkü günün sonunda bir yerde mutlaka bu konudaki fasıllarda da bir çalışma yapmamız gerekecek. O yüzden teşekkür ediyoruz hatırlattığınız için.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Bir de işin sosyal bir yönü var, o da şu: Yurt dışında bunun çok örnekleri var; balıkların satıldığı mekânlarda balıkların lokanta şeklinde servis edilmesi. Aslında bu, Türkiye’de bazı yerlerde şu anda -yani belki resmî bir statüsü yoktur ama- yapılıyor çünkü işin bir gerçeği var; evlerde artık balık pişirmek bugünün aile yapısında çok zor, balık artık restoranda yenildiği zaman çok lüks bir şey oluyor, pahalı oluyor. Balıkların satıldığı yerler, daha doğrusu bu balık barınaklarında -yani bizim bunu iyi çalışmamız lazım- benim gördüğüm, eğer buralarda lokanta tarzı yerler olursa, işte, hem satış hem pişirme-satma, insanlar oraya gelir, barınakta gezer, hava alır, çocuklarıyla dolaşır, çocuklar tekneleri görür, ağları görür, oradaki balıkçıyı görür yani onun hayatı için bir değişiklik olur ama oraya gelmesi için bir sebep lazım; ya satış reyonu olması lazım ya da işte, balığını yiyebileceği ortam. Muhtemelen de işte çarşı merkezlerindeki, ana caddelerdeki balıkçı restoranlarına göre fiyatlar orada çok daha da uygun olur, hem de vakit geçirilmiş olur. Yani bizim de bunu bir şekilde insanımızın hayatına sokmamız lazım. Bunun dünyada çok örnekleri var, hoşlarına gidiyor, ailece geziyorlar, teknelere bakıyorlar. Hatta Avrupa’da şöyle bir şey vardır Sayın Başkanım: Özellikle İskandav ülkelerinde -ki buna şey ülkeleri de dâhildir, Belçika, Hollanda- eskiden gemilere aileler ziyarete gelirdi. Bayağı gemi limana gelirdi, aileler özellikle hafta sonları ailece limana gelip gezerlerdi, gemiye çıkarlardı, ailece gemiyi gezerlerdi, liman sahasında dolaşırlardı. Tabii o günün şartlarında limanlar bu kadar aktif değildi, şimdi “konteyner taşımacılığı” diye taşımacılıklar biraz işi zorlaştırdı. Ki ben çok misafir ağırlamışım gemide; geliyorlar, arabalarıyla limanda geziyorlar, gemilere bakıyorlar, hoşlarına giden bir gemide izin istiyorlar “Gemiye gezebilir miyiz?” diyorlar; gemiye geliyorlar çocuklarıyla beraber, aile, komple, olduğu gibi.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Türk misafirperverliğini orada da gösterdik diyorsunuz.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Ama limanlar nostaljik yerlerdir, güzel yerlerdir. Biz bunu, mesela, balıkçı barınakları düzeyine indirebiliriz, insanların ayağı oraya alışsın. Mesela, bunu yapmıyoruz, bunu yapmamız lazım yani bunu yapabilirsek... Hani benim başından beri dediğim, tip proje diyorum ya işte, o tip proje içerisinde ekonomik tarafı da var, sosyal tarafı da var, kültürel tarafı da var, işte, gemi balıkçılığı ile vatandaş birbirine tanıtmak da var çünkü “familiarization” dediğimiz bir olay oluyor yani onunla beraber bütünleşiyorsun. Kültür yani sonuçta, bir şey oluyor, böylece bir yabancılık hissetmiyorsun, mutlu oluyorlar, hele çocuklar için çok çok keyifli, aileler için çok keyifli oluyor. İnşallah, bunları da yani işin içerisine... İş sadece ekonomik olarak veya sürdürülebilir balıkçılık olarak veya çevre açısından bakmamak lazım, sosyokültürel bir tarafı da vardır. Eğer onu da bu Komisyon bir şekilde tavsiyeleriyle hayata geçirebilirse hakikaten çok ciddi, güzel bir iş yapmış oluruz diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkür ediyoruz.

Tabii, kooperatiflerin, balıkçı barınaklarının bir kısmında mezat var. Belki bu vesileyle o mezatın artırılacağı alanların ve mezat dışında da belki dediğiniz gibi, tam büyük değil ama daha küçük ölçekli balık pişirilmesinin yapılabileceği mekânların talebi geldi sahadan da sizin ifade ettiğiniz gibi.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Satış da dâhildir buna.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Yani satış ve tüketim konusunda bir düzenleme yapmayı tabii, mutlaka değerlendireceğiz Komisyon olarak. Belki balıkçı barınaklarının -şu anki mevzuat itibarıyla onların yapılması mümkün değilse bile- çevresinde böyle bir sistemin oluşması söz konusu olabilir ya da değerlendirdiğimizde gerçekten, barınaklarla ilgili böyle bir süreç... İşte, normal şartlarda balıkçı barınaklarının kapısında ne yazıyor? “Üye olmayan giremez.” balıkçı barınağına. Dolayısıyla, o “Üye olmayan giremez.”i biraz daha -dediğiniz gibi- çevrenin de balıkçıları rahatsız etmeyecek şekilde kullanımına, en azından görmesine açmak gerektiğini ifade ettiniz.

Teşekkür ediyoruz Sayın Vehbi Koç.

Buyurun Fatma Hanım.

FATMA SERAP EKMEKCİ (Kastamonu) – Sayın Başkanım, gerçekten, üç ay gibi kısa bir sürede ne kadar çok çalışma yaptığımızı, bu kısa özetinizden bir kez daha hatırlamış olduk. Teşekkür ediyorum o anlamda.

Ülkemiz için hep beraber çok faydalı bir emeğe iş birliğiyle imza attık. Gittiğimiz her bölgede, her yerde o paydaşların gerek gözünde gerek de sözünde biz heyecanımızı gördüğümüzü düşünüyorum, karşılığını buldu çalışmamız. Bu noktada da inşallah, çalışmalarımızın meyvesi sektöre bereket getirecek diye düşünüyorum. Ben, bu noktada da başta siz olmak üzere, tüm Komisyon üyelerimize, tüm Meclis ekibimize; hocalarımıza, yasama uzmanlarımıza, teknik ekibimize ayrı ayrı teşekkür etmek istiyorum. İnşallah, yine, başka çalışmalarda görüşeceğimizi düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – İnşallah.

Biz teşekkür ediyoruz.

Barış Bey, buyurun.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Üç ay, artı bir ay da uzatmalı süremizdeki çalışmalarımızı özetlediniz, daha çok şey var ama zamanla ilgili biraz sıkıntımız olduğu için basın mensubu arkadaşlarımıza konuyu özetledik. Ben de Komisyon çalışmalarımızın ülkemiz Türkiye adına başarılı sonuçlar vereceğine inanıyorum ama çevrenin ne kadar önemli olduğunu, çevresel hassasiyetin bu balıkçılık ve su ürünleri sektöründe birinci öncelik olması gereken şey olduğunu düşünüyorum. Dün belki Komisyon olarak biz birlikte sahayı görmeseydik siyanürle altın aramanın sonucunda ülkemiz adına neler olacağının farkına varamayacaktık ama o siyanürle altın aranan toprağın Fırat Nehri'ne gitmesinin oradaki habitatta, canlı, doğal yaşamda nelere mal olacağını sadece Erzincan'da o toprağın kayması değil, bu denize dökülen akarsuyun, denizler noktasında oradaki canlılara nasıl etki edeceğini aslında hiç görmek istemezdik ama dün maalesef yaşadık; 9 canımız da şu anda aranıyor. İnşallah sağ salim oradan çıkarlar.

Bu su ürünleri sektöründe, aslında, bu Komisyon çalışmasının, bir sonuç değil, bir başlangıç, ülkemiz adına daha güzel bir başlangıç olacağını düşünüyorum. Bu Komisyonun dört aylık sürecinin bitmesi bu Komisyondaki arkadaşlarımız için aslında bu sürecin bittiği anlamına gelmiyor çünkü üzerimizde yıllar sonra... Türkiye Büyük Millet Meclisinde oluşan bu Komisyonun bir misyonu var, sürdürülebilirlik; ne kadar diyorsak "balıkçılık ve su ürünleri sektörünün sürdürülebilirliği" diye o da bizim aslında burada sürdürülebilir bir anlayışla çalışmamızdan geçiyor; bunu da yapacağımıza inanıyorum.

Ben teşekkür ediyorum, güzel bir çalışmaydı.

Sayın Başkana özellikle anlayışı, adaleti ve çalışma prensipleriyle ilgili ayrıca teşekkür etmek istiyorum.

Sağ olun, var olun.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Biz teşekkür ediyoruz.

Sayın Başkan Vekilimiz Nazım Bey, buyurun.

NAZIM ELMAS (Giresun) - Ben de çok teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Değerli Araştırma Komisyonu üyelerimiz, insanımız hep şunu söylüyordu: "Bir fırsat olsa da düşüncemi, talebimi, beklentilerimi yetkililere ulaştırsam." diye beklenti içerisinde olan insanımıza Balıkçılık ve Su Ürünleri Araştırma Komisyonu olarak bir fırsat vermiş olduk. Türkiye'mizin dört bir tarafında Türkiye Büyük Millet Meclisinin sorumluları, yetkilileri, milletvekilleri bir sektörün bütün ayrıntılarıyla taleplerini, beklentilerini dinlemiş oldular ve insanımızın bu manadaki beklentisine cevap verecek bir çalışma gerçekleştirilmiş oldu.

Tabii, gelişen ve sosyal olarak ilerleyen bir dünyada Türkiye'miz de bu yarışın gerisinde değil, sektörün çok kısa sürede büyük mesafe aldığını gördük. Birtakım yeni ihtiyaçların, yeni alanların ortaya çıktığı anlaşıldı ve belki de sosyal hayatın içerisinde, bu su ürünleri sektörünün içerisinde, bilim dünyasıyla iş birliği içerisinde yeni projelerin ortaya çıkabileceği, yeni ihtiyaçların gündeme gelmesiyle üniversitelerin de bu konuda katkı yapabileceği alanlar oluştuğu dikkat çekiyor. Diyelim ki bir limandaki aktarma esnasında balık suyunun artırılmasıyla alakalı yeni projelerin yapılması, barınaklarda Türkiye'mizin tabii güzelliklerine yaraşır bir yapılaşmanın olmasıyla alakalı bir mimari proje yarışmasının yapılması gibi yeni hedefler, yeni ihtiyaçlar gündeme gelmiş oldu. Raporun tamamında zaten beklenen, Komisyonun kurulma amacına uygun birçok sorunlar tespit edildi ve çözüm önerileri alındı. Bundan sonraki süreçte de onlar yapılacak.

Bu süreçte, gerçekten, uyumlu bir Komisyon olarak birçok yerde birlikte çalışma yürüttük. Meclis çalışma grubumuz ve yayın ekibimiz bizimle beraber geldiler. Ben bütün bu süreçte katkılarından dolayı Meclis ekibimize ve değerli Komisyon üyelerimize teşekkür ediyorum. Özellikle Başkanımıza da özverili çalışmaları ve yöneticiliğinden dolayı şükranlarımı sunuyorum, sağ olun.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkürler Sayın Elmas.

Ben de başta Başkan Vekilimize, Sözcümüze ve bütün üyelerimize olmak üzere değerli milletvekillerimize, Komisyon toplantılarında ve saha çalışmalarında bizlerle birlikte olan bütün ekibimize, stenograflarından kameramanına, fotoğraflarımızı çekenine, lojistiğimizi sağlayan ekibimizden, Meclis personelinden uzmanlarımıza kadar hepsine, bugün burada olan siz değerli katılımcılara, danışmanlarımıza, kendi çalışma arkadaşlarımıza, emeği geçen herkese bir kez daha teşekkür ediyorum.

Balıkçılık ve Su Ürünleri Sektöründe Yaşanan Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonumuzun son Komisyon toplantısını kapatıyorum.

Hepinize teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 12.58

